

A Belügyminisztérium feladatai az 1956 utáni első választások lebonyolításában ^[1]

„Az 1958. novemberi országgyűlési és tanácsválasztások jelentős feladatok elé állítják a Belügyminisztérium szerveit is. Ebben az időben számolni kell az imperialista hírszerző szervek, valamint egyéb ellenforradalmi elemek aktivizálódásával, fokozott propaganda tevékenységével, huligán és egyéb alvilági elemek zavart keltő cselekményeivel. Ezenkívül a Belügyminisztérium szerveinek el kell látni a választással kapcsolatos rendészeti és biztosítási szolgálatot is.”

Bevezetés

1958 őszén országgyűlési és tanácsválasztások előtt állt az ország. Magyarországon a fordulat évétől kialakított zárt, kötött, lajstromos választási rendszerben a népfrontpolitika szemléletmódját mindig sikeresen közveitítette a választók felé a párt (káder)politikájának elvárásait. Az 1949-es országgyűlési választásokon a 402 képviselőből még csak 285 volt a Magyar Dolgozók Pártjának a tagja, 1953-ban viszont a 298 főre csökkentett létszámú törvényhozásba 206 párttag került be. És bár az 1958 - 1962 között működő országgyűlés képviselői helyei 338-ra növekedtek, az arányok mégis tovább "javultak": már csak 62 pártönkívüli juthatott mandátumhoz.

Az eredetileg 1957-ben esedékes országgyűlési és tanácsválasztásokat csak 1958. november 16-ára tűzte ki az Elnöki Tanács - furcsa módon igen közel a forradalom második évfordulójához és napra pontosan öt hónappal Nagy Imréről kivégzése után. A változatlanul igen feszült légkört érzékelteti a Belügyminisztérium Politikai Nyomozati Főosztálya 1958. I. félévi vizsgálati jelentése is. Eszerint az év első hat hónapjában politikai jellegű bűncselekmények gyanújával összesen 874 ft tartóztattak le. Az eljárás megindításának hivatalos okai: kémkedés - 25 fő, szervezkedés - 400, izgatás - 106, népellenes bűncselekmény - 2, terrorcselekmények - 7, határátlépés (kísérlete) pedig 137 (49) fő. [BM Politikai Nyomozati Főosztály 1958. I. félévi vizsgálati jelentése. 1958. július 29. Történeti Hivatal Mikrofilmár 8-1/173/58.]

Érthető, hogy a pártközpontban a választási előkészületek minél alaposabb megszervezését tartották a legfontosabbnak. Figyelmük kiterjedt arra is, hogy egy héttel a választások előtt országszerte felolvas(tas)sák a templomokban a püspöki kar pásztorlevelét, a református egyház zsinati tanácsának üzenetét valamint az evangélikus egyház egyetemes presbitériumának felhívását. Ezekben felszólítják a híveket, hogy a választásokon szavazzanak a Hazafias Népfront jelöltjeire. (Azt nem lehet tudni, hogy mindez közvetlenül összefüggésbe hozható-e azzal a hírral, miszerint - ahogyan a Népszabadság 1958. szeptember 25-i számában olvasható - "a kormány a római katolikus, a református és az evangélikus egyházat rendkívüli államsegélyben részesítette".)

Természetesen a belügyi szerveknek elsősorban nem egyszerűen a technikai-szervezési feladatok megoldása terén kellett ügyködniük. Tevékenységük alapvetően politikai jellegű volt. A belügyminiszternek 1958. augusztus 30-i parancsa tartalmazta az ide vonatkozó feladatokat. A legfontosabb szerep természetesen a Politikai Nyomozó Főosztályra hárult, hiszen - ahogyan a parancs fogalmaz - "ebben az időben számolni kell az imperialista hírszerző szervek, valamint egyéb ellenforradalmi elemek aktivizálódásával, fokozott propaganda tevékenységével, huligán és egyéb alvilági elemek zavart keltő cselekményeivel."

A választások zavartalan lefolytatásának biztosítására a belügyminiszter igen részletes, átfogó feladattervet fogalmazott meg a Politikai Nyomozó Főosztály számára. Az esemény lebonyolítását mindenek előtt kiemelt súlyú politikai feladatnak tekintették; a politikai szempontból kevésbé súlyos ügyek megoldását a "közrendvédelmi feladatok" körébe sorolta a parancs, bár ennek egyes vonatkozásai már az országgyűlési és tanácsválasztások megszervezésének adminisztratív-technikai feladatait is érintették. A parancs végrehajtása a Belügyminisztérium személyi állományának teljes készségét igényelte, ami a választás napját megelőző nap délutánjától - 1958. november 15-én 13 óra 30 perctől - az azt követő nap reggeléig - 17-én 8 óra 30 percig - tartott.

A parancs melléklete önmagában is figyelemre méltó. A belügyminiszter ugyanis a választások biztosításával kapcsolatos parancsot tartotta alkalmasnak arra, hogy kibocsátásának időpontja (1958. augusztus 30.) valamint a választások napja (1958. november 16.) közötti - és részben utáni - időszakra eső összes nagyobb politikai eseménnyel és évfordulóval kapcsolatos jelentési kötelezettséget egységesen meghatározza. Ilyen kiemelkedő és figyelemmel kísérendő eseménynek minősült elsősorban az ENSZ kezdődő közgyűlése, a (ellen)forradalom kitérésének és leverésének második valamint a Nagy Októberi Szocialista Forradalom negyvennegyedik évfordulója.

A választásokról szóló beszámolók szerint a részvétel 98,4 %-os volt, a Hazafias Népfront jelöltjeire a szavazók 99,6 %-a voksolt. Természetesen nyugaton is figyelemmel kísérték a történeteket, még ha kimenetelükkel kapcsolatosan senkinek nem lehettek illúziói. A Szabad Európa Rádió legélesebb hangú kommentátora, a "Reflektor"-rovat Gallicus-ának (Mikes Imre) elsősorban a 0,4 %-os "nem" szavazatról támadt mondanivalója: "hetedfél millió voksból mindössze 28 651 elutasító szavazatot engedélyeztek. Ez a képtelen, 99,6 százalékos diadal azután magában hordta a bohózat megsemmisítő bírálatát. [...] A magyar sors, mint 1956 októberében megmutatkozott, sok millió ellenszavazatra, mondhatnók az egész nemzet ellenszavazatára utal. Mégis, az urnákból csak 28 651 'nem' került elő. Olyan elsőprő diadal ez - már tudniillik a kézzelfogható valóság és igazság fölött -, hogy csak a nemzet csendes megvetése és a világ megvető csendje lehetett rá a válasz." [Mikes Imre (Gallicus): Választás Pannóniában. In: Reflektor. Griff, München, 1977. 110-111. o.] Hasonló iróniával értékelte az eseményeket az 1958-ban Londonban megjelent Irodalmi Újság is. "A választásról a legpontosabb beszámolót nyilván a Magyar Nemzet közölte, részben Ortutay Gyula, részben az ismeretlen vezércikkíró tollából. Kiderült belőle, hogy nemcsak az igenlők számaránya ért el rekordot, hanem a szónoklóké is: több mint kétszáz ezer ember szónokolt párhuzamosan a jelölt gyűlésekre kivezényelt több mint hárommillióan. De megnyugtató, teszi hozzá a lap, hogy 'túlzott éljenezés' nem volt hallható. Már túlozva éljenezni sem szabad?" [- It - : 99.6 százalék. Egy választás margójára. Irodalmi Újság, 1958. december 1.]

Az újonnan megválasztott országgyűlés 1958. november 26-án tartotta alakuló ülését. Ezen Dobi Istvánt az Elnöki Tanács, Rónai Sándort pedig az országgyűlés elnökévé választották. A Münnich Ferenc miniszterelnök által 1958. január 28-a óta vezetett kormányt pedig változatlanul, korábbi összetételében erősítette meg az új országgyűlés.

Források

Feladatterv

Belügyminisztérium
Szám: 10-21/20/1958.

"SZIGORÚAN TITKOS!"
Csak vezetők részére!

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK
20. sz. Parancsa

Budapest, 1958. augusztus 30-án

Az 1958. novemberi országgyűlési és tanácsválasztások jelentős feladatok elé állítják a Belügyminisztérium szerveit is. Ebben az időben számolni kell az imperialista hírszerző szervek, valamint egyéb ellenforradalmi elemek aktivizálódásával, fokozott propaganda tevékenységével, huligán és egyéb alvilági elemek zavart keltő cselekményeivel. Ezenkívül a Belügyminisztérium szerveinek el kell látni a választással kapcsolatos rendészeti és biztosítási szolgálatot is.

E feladatok eredményes megoldása jól irányított, szervezett és gyors munkát követel meg a Belügyminisztérium valamennyi szervétől.

A választások zavartalan lefolyásának biztosítása érdekében

m e g p a r a n c s o l o m:

Politikai Nyomozó Főosztály vonalán:

1. Jelen parancsom megjelenésétől a választás befejezéséig a politikai nyomozó szerveknek fokozott figyelemmel kell kísérni minden ellenséges megnyilvánulást, az ellenség hangulatát és esetleges csoportosulásait. Fokozni kell a kémgyanús és más ellenséges tevékenységgel gyanúsított elemek feldolgozását, konkrét ügyekben a feldolgozó munka ütemét.

a. Össze kell gyűjteni mindazokat az anyagokat, amelyek a belső ellenség csoportosulásaira, kémügyeire vonatkoznak /személyi-csoport, előzetes ellenőrző dossziék/ és ezekről összefoglalót kell készíteni.

b. Azokra vonatkozólag, akik ellenőrzött adatok szerint fegyvert rejtegetnek, ellenforradalmi agitációra, terrorcselekmények, diverzió elkövetésére készülnek, röpcédulát terjesztenek, valamint ellenséges csoportokat szerveznek vagy azoknak hangadói, őrizetbe vételi javaslatot kell készíteni.

c. Összefoglaló jelentést kell készíteni a meglévő adatok alapján azokról a laza, osztályidegen elemekből álló csoportosulásokról, amelyek magánlakásban vagy nyilvános helyeken összejárnak és ellenforradalmi propagandát fejtenek ki. A jelentésben javaslatot kell tenni a csoport felbomlasztására teendő kombinált intézkedésekre /internálás, rendőri felügyelet, figyelmeztetés/.

d. Különös figyelmet kell fordítani: - az ellenforradalom alatt újjáalakult, vagy megalakult fasiszta, vagy jobboldali pártok funkcionáriusaira, - az ellenforradalmi szervezetek hangadó tagjaira, és ellenforradalmi fegyveres csoportok vezetőire és tagjaira, - volt horthysta katonatisztek, csendőrök, kulákok és egyéb ellenforradalmi elemek tevékenységére, - azokra a személyekre, akik az ellenforradalom alatt vezető szerepet tölthettek be különböző forradalmi bizottságokban, - ellenforradalmi cselekményeik miatt internáltakra, - ellenséges propagandát kifejtő személyekre, - azokra a büntetett előéletű huligánokra, akik részéről zavarkeltés várható. Az ilyen személyek eltávolítása érdekében indoklással ellátott javaslatot kell készíteni közbiztonsági őrizet-, rendőri felügyelet alá helyezésre és kitiltásra. A kitiltást minden esetben rendőri felügyelet alá helyezéssel kell egybekötni.

e. Az összefoglalókat, javaslatokat 1958. szeptember 13-ig a Politikai Nyomozó Főosztály vezetőjének kell jóváhagyásra felterjeszteni. A felterjesztéseket a politikai nyomozó főosztály szeptember 20-ig bírálja el, hogy az akciókat szeptember 30-ig végre lehessen hajtani.

2. Fokozni kell a hálózati munkát és ennek érdekében az alább intézkedéseket kell tenni:

a. Azokban az ügyekben, ahol még őrizetbe vételt végrehajtani nem lehet, fokozni kell az ügynöki bizalmas nyomozást. Ezekben az ügyekben az operatív beosztottak sűrűsék találkozóikat. Különös gonddal kell ellenőrizni a papok, az egyházhoz közelálló személyeket, volt szerzetesek tevékenységét, a hazatért disszidenseket, a hírszerzőgyanús személyeket.

b. Ipari vonalon az ügynökséget az aktív ellenséges személyek és csoportok figyelemmel kísérésére kell irányítani. Ki kell oktatni az ügynökséget, hogy végezzenek felderítést társadalmi köreikben is és az üzem azon részeiben is, ahol munkát nem végeznek, azonban felderítésre lehetőségük van. Kísérjék figyelemmel az ellenséges személyek magatartását, tevékenységét, a dolgozók hangulatát. Különösen fokozni kell a hálózati munkát a diverzió szempontjából érzékeny üzemekben és kommunális vállalatokban. A kifejezetten ellenséges elemek eltávolítását meg kell gyorsítani.

c. Meg kell erősíteni a hálózati munkát, az osztrák területekre járó hajósok, vasutasok között /a vasútnál elsősorban a GYESEV területén/, hogy ezzel is elősegítsük az imperialista hírszerző szervek részére alkalmas, nyílt csatornák lezárását.

d. Mezőgazdasági vonalon elsősorban a falusi osztályellenség /kulákság, horthysta volt vezető köztisztviselők és erőszakos szervek hivatásos beosztottai stb./, valamint a mezőgazdaság szocialista szektoraiban dolgozó osztályellenség vagy más ellenséges beállítottságú személyek figyelemmel kísérését kell megszervezni.

e. Fel kell készülni a belső reakció, valamint az imperialista hírszerző szervek és az emigráns csoportok röpiratgyártó és névtelen, fenyegető tevékenységére, falfirkálásra.

f. Meg kell gyorsítani az illegális röpiratok előállításával, terjesztésével kapcsolatos ügyek feldolgozását, és meg kell szervezni a levéllenőrzés vonalán a provokációs tartalmú, névtelen levelek, röpiratok ellenőrzését és kivonását.

g. A II/1. osztály a választások előkészítésének és lefolyásának időszakában hálózati úton különös figyelmet fordítson a beosztottak hangulatára, az előforduló esetleges ellenséges megnyilvánulásokra. Fontosabb értesülésekről a magasabb egység parancsnokát értesíteni kell.

h. Fokozott intézkedéseket kell tenni a beutazó kapitalista állampolgárok operatív ellenőrzése érdekében. Szeptember 15-e után beutazni szándékozó kapitalista állampolgárok közül azoknál, akiknél alapos gyanú van kémtevékenység folytatására, a beutazást meg kell akadályozni. Amennyiben a beutazás megakadályozása jelentős gazdasági vagy politikai érdekekbe ütközik, a beutazó személyt szoros operatív ellenőrzés alá kell vonni.

i. Biztosítani kell az amnesziával hazatérő személyek részletes kihallgatását, különös tekintettel a választással kapcsolatban kapott esetleges megbízatásuk felderítésére.

j. A II/3. osztály gondoskodjon, hogy idejében értesítéseket szerezzünk az ellenséges hírszerző szerveknek a választás megzavarására irányuló terveiktől /diverziós csoportok bedobása, ügynökök beküldése, léggömbakciók szervezése stb./.

Szeptember 15-től az ORFK, valamennyi központi politikai nyomozó osztály, valamint a megyei /budapesti/ főkapitányságok kötelesek a BM Tájékoztató Osztályának összefoglaló jelentéseket küldeni. Rendkívüli esetekben a jelentéseket azonnal, távmondati úton kell továbbítani. A tájékoztató jelentésekkel kapcsolatos részletes rendelkezéseket e parancs-melléklet tartalmazza.

Rendőri vonalon

Operatív feladatok:

3. Biztosítani kell, hogy az ügynökség az ellenséges tevékenységről, izgatásról, rémhírterjesztésről, röpcédulázásról, a közellátással kapcsolatos jelenségekről és a közhangulatról rendszeres, gyors tájékoztatást adjon. Az ügynöki jelentéseket gyorsan továbbítani kell a politikai nyomozó szervekhez. A feladat végrehajtását azonnal meg kell kezdeni és folytatni kell a választások befejezéséig. A választások napjának nyilvánosságra hozásától kezdve az ügynökséggel sűrített találkozókat kell tartani, a meghatározott feladatok gyorsabb végrehajtása érdekében.

4. Fokozott felderítő tevékenységet kell folytatni az ellenséges, bűnöző góccok, az osztályidegen, deklaszált, huligán elemek és szokásos bűnözők között. Ezt a munkát meg kell kezdeni.

5. A folyamatban lévő operatív ügyek feldolgozását meg kell gyorsítani, büntető vagy közigazgatási eljárásokat kell kezdeményezni.

6. A nyomozói portyaszolgálatot főleg városokban és fertőzött területeken kell alkalmazni.

7. Városokban, fertőzött helyeken akciókat, közbiztonsági ellenőrzéseket kell szervezni az ellenséges és bűnöző kategóriák ellen.

8. A szokásos bűnözők, prostituáltak, huligánok, tőkés-, földbirtokos-, arisztokrata elemek, volt csendőrök, horthysta tisztek, költséges életmódot folytató, közveszélyes munkakerülők, gazdasági kártevők, üzérek, spekulánsok közül a legveszélyesebbek ellen büntető eljárást, közbiztonsági őrizetbe vételt, rendőri felügyelet alá helyezést és kitiltást kell alkalmazni. A kitiltást minden esetben rendőri felügyelettel kell alkalmazni. Az erre vonatkozó javaslatokat szeptember 13-ig fel kell terjeszteni az Országos Rendőrfőkapitánysághoz, ahol azt szeptember hó 20-ig el kell bírálni, hogy az akció szeptember 30-ig végrehajtható legyen.

9. Fokozott harcot kell folytatni az üzérkedés és spekuláció ellen, főleg mezőgazdasági vonalon. Ennek érdekében ellenőrzéseket kell tartani a gazdasági szervekkel közösen a fertőzött területeken. Ezt a munkát már most meg kell kezdeni.

Közrendvédelmi feladatok

10. A választások napjának nyilvánosságra hozatalától kezdve, az ország egész területén, főleg Budapesten és a városokban, fokozott járőrszolgálatot kell szervezni, be kell vezetni főleg éjszaka a fokozott igazoltatásokat.
11. El kell igazítani az állományt, hogy a huligánokkal, szokásos bűnözőkkel és a rendbontókkal szemben a leghatározottabban lépjenek fel, bátran alkalmazzák a részükre biztosított kényszerítő eszközöket.
12. Meg kell akadályozni a hirdetések és plakátok szaggatását, a fokozott járőrszolgálatot fel kell használni a röpcédulázás, falfirkálás és rémhírterjesztés elleni harcra.
13. Fokozott figyelmet fordítsanak a nyugati LT. és idegen rendszámú gépkocsikra és utasikra, tevékenységükről gyors jelentést kell adni a politikai nyomozó szervek felé.
14. Biztosítani kell a személyi- és áruszállítás ellenőrzését. A járműellenőrzéseken keresztül is meg kell előzni az üzérkedést, illegális röpcédulák, fegyverek és egyéb anyagok szállítását.
15. Biztosítani kell a választási összeírások zavartalan végrehajtását. Meg kell akadályozni, hogy az összeíró biztosokkal szemben ellenséges elemek támadást intézzenek.
16. A központi megyei, járási területeken állandó őrzés alá kell vonni azokat a nyomdákat, ahol a választásokkal kapcsolatos nyomtatványokat, szavazócédulákat készítenek.
17. Meg kell szervezni a választási nyomtatványok és szavazócédulák kiszállításának rendőri őrzését és kísérését a központi nyomdától egészen a községekig bezárólag.
18. Meg kell szervezni a szavazóhelyiségek, valamint a választási irodák rendőri őrzését a választások előtti napokon. Biztosítani kell, hogy a szavazóhelyiségekben vagy azok környékén ellenséges feliratok ne legyenek.
19. A választások napján állandó rendőri őrzést kell biztosítani valamennyi választási irodához és szavazóhelyiséghez. Az ide vezényelt rendőrök részére külön, részletes eligazítást kell tartani.
20. Meg kell szervezni az urnák, valamint a választási iratok járási és megyei székhelyekre való szállítását, biztosítani kell ezek rendőri kíséretét.
21. Az állománynak ellenőrizni kell a szeszárúsítási tilalomról szóló rendelet végrehajtását.
22. A központi megyei és járási választási nagygyűléseket közlekedésrendészeti és közrendvédelmi szempontból, a munkásország bevonásával kell biztosítani.
23. Biztosítani kell a jelölő-gyűlések rendjét, elsősorban a munkásország helyi egységeinek bevonásával.
24. Fel kell mérni, hogy a rendőrségnek országosan összesen mennyi egyenruházott rendőrre van szüksége. Figyelembe kell venni a tervezésnél a szavazóhelyiségek, választási irodák, objektumok őrzését, a választási iratok és szavazócédulák ki- és visszaszállítását, a fokozott járőrszolgálatot, valamint azt, hogy a veszélyesebb területeken megfelelő tartalékot kell képezni. Igénybe kell venni a feladatokra a rendőriskolákat. A feladatokat össze kell hangolni a BM karhatalmi szerveivel és a munkásországgal, szükség esetén a budapesti és megyei főkapitányságok rendőri létszámát a központból meg kell erősíteni.
25. Az iparország részére a rendőrség készülségével egyidőben készülséget kell elrendelni. Az iparör parancsnokoknak eligazítást kell tartani, meg kell követelni, hogy fokozottan védjék az objektumokat. Az iparország felett fokozott ellenőrzést kell gyakorolni.

Igazgatásrendészeti feladatok

26. A folyamatban lévő ref. kilitási és közbiztonsági őrizet alá helyezési ügyek befejezését meg kell gyorsítani, az újonnan keletkezett ilyen ügyeket gyorsan fel kell dolgozni.
27. Robbanó és mérgező anyag, lőszer, fegyverraktárak, fegyver- és lőszerárusítási üzletek, fegyver- és sokszorosítógép-javító műhelyek, sokszorosítógépeket működtető objektumok felelős vezetői részére külön eligazítást kell tartani. November 14-től a választások befejezéséig ezen raktárakat le kell pecsételni.
28. A választás hetében a választások befejezéséig meg kell tiltani a vadászatot és a lövészetek tartását. Nem szabad engedélyezni fegyver, lőszer, robbanóanyag, valamint erőhatású mérgek kiszállítását, behozatalát és átszállítását.
29. A választói névjegyzékek elkészítéséhez szeptember 23-ig a helyi tanácsi szervek rendelkezésére kell bocsátani a ref. alá helyezett, közbiztonsági őrizet alá helyezett, közügyek gyakorlásától eltiltottak névsorát és a személyi adatait annak érdekében, hogy azokat ne vegyék fel a választói névjegyzékre. A választás előtti napokon ezt az értesítést meg kell ismétetni, illetve pótolni kell.
30. A választás előtti napokban a tanácsi szervekkel közölni kell a rendőrségnél előzetes letartóztatásban, valamint őrizetben lévők neveit és adatait, a választói névjegyzékekről való törítés végett.

Közös feladatok

31. Az egész személyi állomány /rendőri és politikai nyomozó/, de különösen a parancsnokok és azok a beosztottak, akik a választások közvetlen biztosításában részt vesznek, meg kell ismerjék a választásokkal kapcsolatos feladatokat, jogszabályokat. Ennek érdekében eligazításokat kell tartani.
32. A megyei főkapitányok lépjenek érintkezésbe a helyi pártbizottságok első titkáiraival, a tanácsi szervek vezetőivel és adjanak részükre a területükön felmerülő kérdésekről tájékoztatást, nyújtsanak munkájukhoz maximális segítséget. Biztosítani kell, hogy ez ne csak a megyében, hanem valamennyi szinten a BM szervek részéről megtörténjen.
33. A belügyi szervek mérjék fel október 1-ig, hogy a választások időszakában milyen esetleges rendkívüli összeköttetési eszközökre van szükségük, és ezt az illetékes országos parancsnokságok útján a BM Hírosztállyal közölik.
34. Ellenőrzés alá kell vonni a választással kapcsolatos nyomtatványok elkészítését. Budapesten és más megyékben ellenőriztetni kell a nyomtatványok kiadott szöveg szerinti kinyomását, elosztását stb.
35. A rendőri szervek szeptember 15-től a választások befejezéséig szabadítást az internáló táborból ne rendeljenek el.
36. A választások befejezéséig rendőri felügyelet és kilitások alóli felmentés nem adható.
37. A választás napjának nyilvánosságra hozatalától kezdve a választás befejezéséig a rendőrhatalom felügyelet állókat, kilitottakat, politikailag megbízhatatlan személyeket, hazatért disszidenseket, szokásos bűnözőket, ágyrajárokat, tömegszállításokat, lőszer-, robbanóanyag- és fegyverraktárakat, a sokszorosítógépeket használatban tartókat és a nyomdákat fokozott, nyílt és titkos ellenőrzés alá kell vonni.

Ügynökség útján ellenőrzés alá kell vonni mindazokat a nyilvános helyeket /szpresszó, mulató stb./, ahol ellenséges csoportosulások találhatók és ahol ellenforradalmi propagandaterjesztés folyik.
E munkába be kell vonni a közrendvédelmi állomány egyéni kapcsolatait is.

38. A jelentősebb ipari, kereskedelmi objektumok belső biztosítását a politikai nyomozó szervekkel közösen meg kell szervezni. A belső biztosításba be kell vonni a rendészeti szerveket, munkásőröket, társadalmi aktívákat. Biztosítani kell, hogy a választások hetében és a választások napján az objektumokban felelős vezetők ügyeletet tartsanak. Meg kell akadályozni az objektumokon belüli diverziós cselekményeket és gyűjtogatásokat.

39. A rendőri és politikai nyomozó szervek fordítsanak nagy figyelmet a november 7-i központi és helyi ünnepek biztosítására.

Oktober 23-án és november 4-én az ország egész területén fokozott szolgálatot kell teljesíteni, elsősorban a közbiztonsági szolgálat vonalán.

40. A fontos objektumokat, pártházakat, tanácsi szerveket, a Hazafias Népfront épületeit, valamint az emlékműveket, hidakat stb. november 14-től fokozottan védeni kell a diverziós cselekmények ellen.

41. Biztosítani kell, hogy valamennyi beosztott a választás napján leszavazzon, ezért a beosztottakat egyenként szavazásra el kell engedni, szükség esetén részükre biztosítani kell, hogy ott szavazhassanak, ahol szolgálatot teljesítenek.

Határőrség vonalán:

42. A határőrszervek erősítsék meg a határőrizetet. A határőrség parancsnoksága biztosítsa az illegális határátlépők azonnali kihallgatását, különös tekintettel a választásokra. Fordítsanak figyelmet az esetleg beküldött ballonok felderítésére, megsemmisítésére, valamint a határon átmenő közlekedési eszközök ellenőrzésére.

a. Hívják fel az állomány figyelmét az éber szolgálat ellátására, a technikai eszközök fokozott alkalmazására a határőrizetben.

b. Fokozott mértékben szervezzék meg az együttműködést a polgári lakossággal. Nyújtsanak segítséget a területi szerveknek a választást előkészítő politikai felvilágosító munkában.

c. A határőrség operatív szervei különös gonddal figyeljék a határmenti ellenséges elemek tevékenységét. Sűrítsék találkozóikat az ügynöki hálózattal, rendszeresen értékeljék az ügynöki jelentéseket és ezek tapasztalatait közölik az illetékes szervekkel.

Karhatalmi vonalon:

43. A Belügyminisztérium Karhatalmi Parancsnoksága az Országos Rendőrfőkapitánysággal és a megyei /budapesti/ főkapitányságokkal közösen tervezzék meg a karhatalom felhasználását, a választás előkészítése és lefolytatása idejére. A választást megelőző időszakban a karhatalom 2/3-át tartalékban kell tartani és 1/3-át fel kell használni közös járőrszolgálatra. A Karhatalmi Parancsnokság gondoskodik a karhatalmi őrségi egységek harckészültségének magas színvonalra való emeléséről.

A karhatalom őrségi egységei az előkészítés ideje alatt fokozott éberséggel lássák el az objektumok őrzését. Az objektumok őrzéstechnikai és műszaki berendezései terén meglévő hiányosságokat a lehetőséghez mérten szüntessék meg. A választás idejére dolgozzák ki az objektumok megerősített szolgálatának tervét.

Büntetésvégrehajtási vonalon:

44. A Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoka tegye meg a szükséges intézkedéseket a személyi állománya szolgálatának megszervezésére. Különös gondot fordítson arra, hogy a választások tartama alatt a letartóztatottak között semmiféle zavarkeltés ne fordulhasson elő. Tartson távol minden olyan megnyilvánulást, amely előidézője lehet a rend és a fegyelem megbontásának.

Tűzrendészeti vonalon:

45. A Belügyminisztérium Országos Tűzrendészeti Parancsnoksága és szervei a választások zavartalan lefolytatásának elősegítése érdekében a fontosabb ipari üzemek tűzrendészeti helyzetét vizsgálják felül és tegyenek intézkedéseket, hogy a megelőző tűzrendészeti szabályok betartása biztosítva legyen. Hasonlóképpen intézkedjenek a mezőgazdaság szocialista szektorának tűzvédelme érdekében is. Gondoskodjanak arról, hogy valamennyi tűzoltószert, felszerelést üzemképes állapotban legyen.

Egyéb feladatok:

46. A vezető elvtársak szervezzék meg a választások időszakára a különböző belügyi, honvédségi és munkásőr-alakulatokkal az együttműködést.

47. Fel kell mérni a választásokkal kapcsolatos anyagi, pénzügyi, élelmezési, fegyver, gépjármű és egyéb technikai szükségleteket és azokat az anyagi és pénzügyi szervekkel szeptember 30-ig közölni kell. A szükséges anyagi eszközöket és pénzügyi fedezetet az anyagi és pénzügyi szervek biztosítsák.

48. A választással kapcsolatos koordinációs feladatokat a Kormány Titkársággal és más országos hatáskörű szervekkel a BM Titkársága látja el.

A Belügyminisztérium személyi állománya részére 1958. november 15-én 13 óra 30 perctől 17-én 8 óra 30 percig teljes készültséget rendel el.

Elvárom, hogy a Belügyminisztérium valamennyi vezetője és beosztottja a fenti parancsom végrehajtása érdekében a legnagyobb odaadással és áldozatkészséggel dolgozzon.

Jelen parancsomat a beosztottak előtt - rájuk vonatkozó mértékben - kell ismertetni.

FÖLDES LÁSZLÓ s. k.
miniszter első helyettese

Kapják Miniszterhelyettes elvtársak,
Politikai Nyomozó főosztály vezetője, helyettese, osztályvezetői
ORFK Vezetőjének helyettesei
BM Tanulmányi Osztály vezetője
Megyei /budapesti/ rendőrfőkapitányok

A választások zavartalan lefolyásának biztosítása érdekében a főosztályok feladatai.

A Magyar Népköztársaság Belügyminiszterének 20. sz. parancsa.

BM Központi Irrattár Parancsgyűjtemény 53/1958. sz. doboz.

Melléklet

Belügyminisztérium

"SZIGORÚAN TITKOS!"
Melléklet a Belügyminiszter
20. sz. parancsához.

Az 1958. év hátralévő időszakára eső nagyobb politikai eseményekkel és évfordulókkal kapcsolatos jelentési kötelezettségekről:

Utasítom Vezető Elvtársat, hogy a fenti eseményekkel kapcsolatban a következő rendszer szerint jelentsen:

A szeptember 16-án kezdődő ENSZ közgyűléssel kapcsolatban:

Jelentését naponta 15 óráig a B.M. II. Főosztály Tájékoztató Osztályának - nemleges esetben is - terjessze fel.

Szeptember 15-től visszavonásig naponta jelentsen:

a. az ellenséges kategóriák köreiből tapasztalat hangulatról, az ENSZ közgyűlés tényével, napirendjével, az ott elhangzott felszólalásokkal kapcsolatos véleményükről stb.,
b. az ENSZ közgyűlésen tárgyaltakkal összefüggő ellenséges tevékenységről /rémhírtérjesztés, röpcédulázás, falfirkálás, fenyegetőzés stb./.

Az 1958. évi országgyűlési, illetve tanácsválasztásokkal kapcsolatban:

Szeptember 15-től november 1-ig naponta jelentse:

- a választás nyilvánosságra hozatala milyen hangulatot váltott ki a hatáskörébe tartozó területen és objektumokban lévő ellenséges kategóriák között?
- a választási névjegyzék összeállításánál a szavazásból kizárt személyek magatartásáról, tevékenységéről. Milyen intézkedéseket fogantatosítottak egyesekkel szemben /a személyek teljes nacionáléjával/, különös tekintettel arra, hogy október 23-a is ebbe az időszakba esik.

Az ellenforradalom kitörésének és leverésének évfordulóján:

Október 16-án 15 óráig összefoglalva jelentse az ellenforradalom megünneplésére, esetleg sztrájkra, tüntetésre gyászünnepségre vagy fegyveres akció előkészítésére utaló jelzéseket.

Október 22-től 24-ig, illetve november 3-tól 5-ig naponta jelentse /a választással kapcsolatos közlendőivel egyidőben/:

- az évforduló esetleges megünneplésének tervéről, gyásmegnyilvánulásáról, sztrájk vagy tüntetés tervéről, szervezéséről, esetleges sztrájkról, tüntetésről, ellenséges célzatú összejövetelekről stb.
- Ellenséges propagandatevékenységről, pl.: előadások /iskolákban, egyéb helyeken/, prédikációk, gyászmisék, Kossuth-címer vagy Kossuth-címeres zászló kitűzése, hősök sírjának, emlékművének megrongálása, röpcédulák, falfirkálások, izgatások stb.
- az évfordulóval kapcsolatos hangulatról,
- az évfordulóval kapcsolatos preventív intézkedésekről és azok hatásáról, visszhangjáról.

A választások előkészítéséről és lefolyásáról:

November 1-jétől 14-ig naponta jelentsen:

a választási előkészületeket zavaró ellenséges megnyilvánulásokról, ellenséges cselekményekről, a területén és az objektumaikban lévő ellenséges elemek hangulatáról stb.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 41. évfordulóján:

November 6-tól 8-ig naponta jelentsen:

- a hangulatról, ellenséges tervekről, az ünnepek lefolyásának esetleges megzavarásáról, illetve zavartalanságáról is,
- esetleges szovjetellenes jelszavakról vagy más szovjetellenes akciókról - ellenséges - szovjetellenes, kommunistaellenes cselekményekről.

A választások ideje alatt:

November 15-én 12 órától a választás befejezéséig 2 óránként jelentsen:

- a választás menetéről,
- a vezető elvtársak szavazásának biztosításáról,
- esetleges rendzavarásokról és az ellenséges kategóriák hangulatáról.

A választások befejezése után:

November 17-től 22-ig naponta jelentsen:

a területükhöz tartozó objektumokban az ellenséges személyek részéről tapasztalható megnyilvánulásokról, rémhírekről stb.

Heti összefoglaló jelentéseket készítsen és szombatoként 12 óráig terjessze fel az alábbiak szerint:

Szeptember 1-jétől 15-ig:

- milyen ellenséges előkészületekről szereztek tudomást, azok megszakítására hozott intézkedések,
- a területükhöz tartozó objektumokban lévő ellenséges személyek megnyilvánulásairól, terveiről, rémhírekről stb.

Szeptember 15-től november 22-ig:

értékelje a területén felmerült ellenséges cselekményeket, az azokban hozott intézkedéseket, készítsen róluk adatszerű kimutatást. /Hány személyt és milyen okból vettek őrizetbe, szabotázs-kísérlet, röpcédulázás, izgatás stb. miatt. Az őrizetbe vett személyek teljes nacionáléját tüntesse fel. Külön mutassa ki, hány főt vettek őrizetbe preventív okból és milyen adatok alapján. Az összes őrizetbe vett személy közül hány főt adtak át az ügyészségnek, hány főt helyeztek közbiztonsági őrizetbe, bocsátottak szabadon stb./

Rendkívüli eseményt - a megtett intézkedésekkel együtt - azonnal, soron kívül telefonon, illetve géptávírón /vagy futár útján/ jelentsen.

A napi, illetve összefoglaló jelentések felterjesztésének módja:

1. futár útján,
2. géptávírón,
3. telefonon az alábbi felsorolt számokon:

"K" vonal: 31-16
vezetői vonal: 136
városi vonal: 111-673
házi vonal: 52-59
interurbán: 134.

Vezető Elvtársat teszem felelőssé a jelentőszolgálat megszervezéséért és a jelentésében szereplő adatok valódiságáért.

Melléklet a Magyar Népköztársaság Belügyminiszterének 20. sz. parancsához.

BM Központi Irrattár Parancsgyűjtemény 53/1958. sz. doboz.

Címkék:

[Magyar Dolgozók Pártja](#) ^[2]

[Elnöki Tanács](#) ^[3]

[Nagy Imre](#) ^[4]

[belügyminisztérium](#) ^[5]

[Hazafias Népfőnt](#) ^[6]

[Szabad Európa Rádió](#) ^[7]

Kiadás: 1. évfolyam (2001) 4. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/a_belugyminiszterium_feladatai_az_1956_utani_elso_valasztasok_lebonyolitasaban.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/a_belugyminiszterium_feladatai_az_1956_utani_elso_valasztasok_lebonyolitasaban.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-dolgozok-partja>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/elnoiki-tanacs>

- [4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/nagy-imre>
- [5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/belugyminiszterium>
- [6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/hazafias-nepfront>
- [7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szabad-europa-radio>